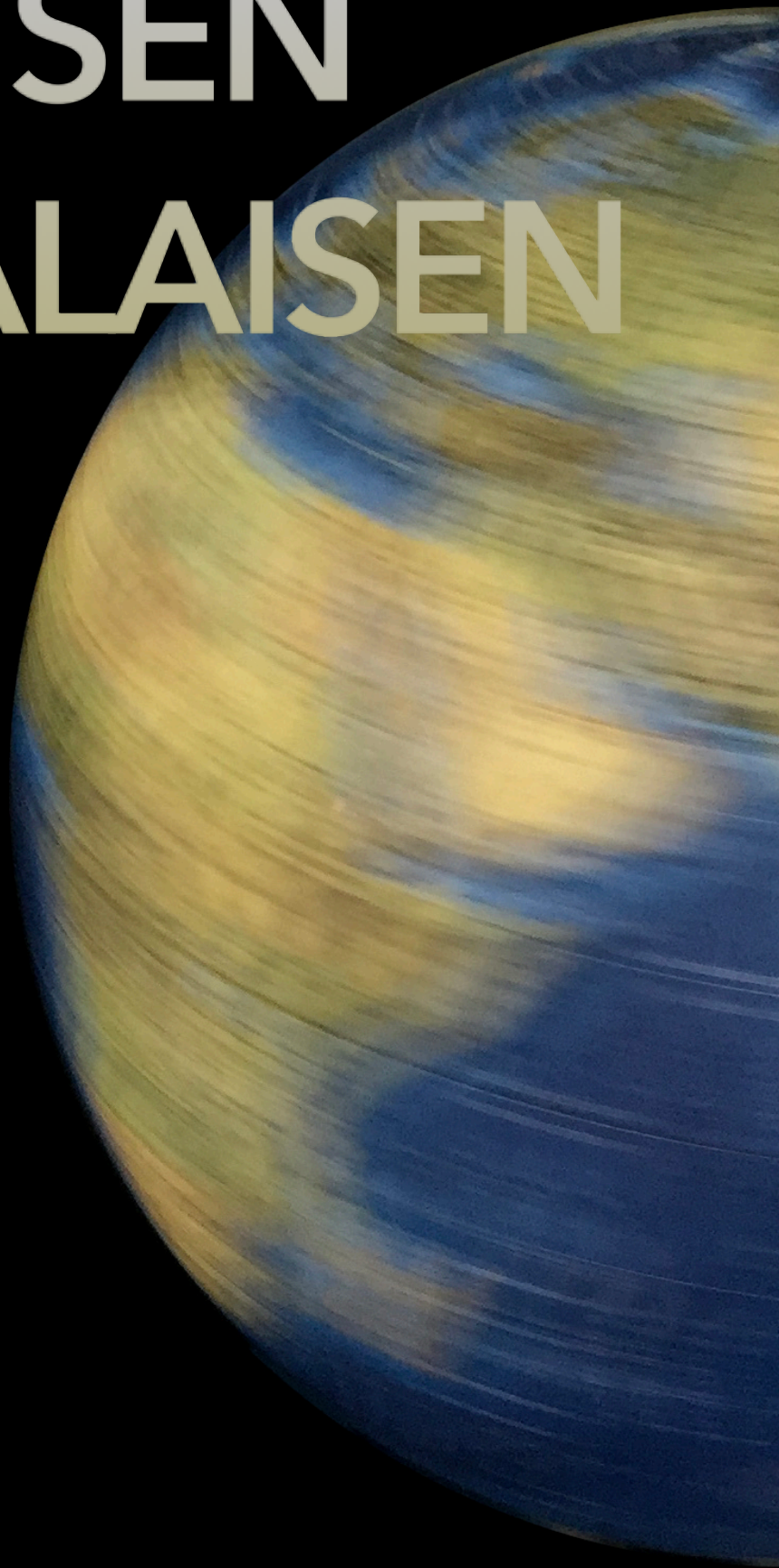

AKTIIVISEN KANSALAISEN PASSI

AURA NISKANEN, 18E
KUOPION KLASSILLINEN
LUKIO

1. MINÄ AKTIIVISENA KANSALAISENA

Aktiivinen kansalaisuus on laaja käsite, jonka lähtökohtana on kansalaisen toimiminen yhteiskunnan hyväksi. Juridisen tulkinnan mukaan kansalaisuus on status, jossa yksilöllä on kansalaisena tietyt oikeudet ja velvollisuudet. Kansalaisuuden voi nähdä statuksen lisäksi myös roolina, jolloin kansalaisstatuksen tuomia oikeuksia käytetään kansalaistoiminnassa ja vastuuta otetaan yhteisistä asioista. Sana aktiivinen antaa kansalaiselle toimijan roolin, jolloin jokainen yksilö voi itse vaikuttaa sekä kansalaisten oikeuksien toteutumiseen että koko yhteisön hyvinvointiin.

Käytännössä kansalaisen aktiivisuuden skaala on monipuolinen. Yksityiselämän henkilön toimiessa hän on yksilö, kun taas yhteisön tai yhteiskunnan jäsenenä toimiessaan hän on kansalainen. Toiminnan muotoja on rajattomasti, ja kaikelle uudelle ja luovalle on yhteiskunnassa varmasti tilaa. Osa haluaa toimia naapurustonsa hyväksi, osa pitää yllä kyläyhdistys toimintaa, jotkin haluavat vaikuttaa kansallisella tai globaalilla tasolla. Jokaiselle on roolinsa, ja jokainen on yhtä tärkeä toimija kansalaisena. Ollakseen aktiivinen kansalainen, ei yksilön tarvitse olla aktivisti.

Olen pienestä pitäen ihailut vahvoja naisia, jotka ovat vaikuttaneet yhteiskuntamme tasa-arvoistumiseen. Lapsena en kuitenkaan itse ajatellut haluavani jotenkin olla vaikuttamassa yhteiskuntamme parantamiseen. Syy siihen on hyvin selkeä: en nähnyt epäkohtia, joihin minun tulisi tarttua. Kasvoin suhteellisen hyvissä oloissa enkä koskaan ollut kiusattu tai syrjitty. Paheksuin ihmisiä, jotka heittivät roskia maahan ja noukin roskat sitten itse maasta. Alakoulussa paras ystäväni kuului uskonnolliseen vähemmistöön, ja

vaikka puolustin häntä muiden ystäväieni kommenteilta, en ymmärtänyt niiden laajempaa merkitystä. Kaksikielinen luokkani oli alakoulussa kirjava, kun taas rinnakkaisluokilla suurin osa oli esimerkiksi taustaltaan täysin suomalaisia. Opin ymmärtämään erilaisuuden aiheuttaman tuskan yksilölle oikeastaan vasta yläkoulussa ja lukiossa.

Lukioon tullessani ilmaston muutos nousi vahvasti yhteiskunnalliseen keskusteluun, etenkin ruotsalaisaktivistin Greta Thunbergin myötä. Ensimmäisenä vuoteni osallistuin kaupungissamme järjestettyyn ilmastolakkoon ja -mielenosoitukseen, koska koin toimivani jonkin hyvän puolesta. Oppimani faktat ilmaston muutoksesta tuntuivat musertavan muiden maailman nuorten joukossa myös minua. Vähitellen muutin omia elämäntapojani linjaamaan enemmän arvomaailmani uutta tulokasta. Ryhdyin kasvissyöjäksi, kävelin tai pyöräilin kouluun ja hillitsin kulutustottumuksiani rajusti.

Toisena lukiovuoteni aloin ymmärtää, että vaikuttaminen voi olla muutakin kuin ilmaston lämpenemisen hillitsemisen puolesta toimimista. Kestävän kehityksen tavoitteet ovat juurtuneet niin arvomaailman tukipilareikseni kuin tulevaisuuden ammattini valintaan. Yläkoulussa tekemäni esitelmä YK:n kestävä kehityksen tavoitteista jäi alitajuisesti muhimaan jonnekin aivojeni perukoille, kunnes lukiossa sisäistämäni tieto alkoi yhdistyä yhdeksi suureksi verkostoksi. Ymmärsin, että jos kaikki linkittyy jotenkin yhteen, myös minulla olisi mahdollisuus vaikuttaa kestävämpään tulevaisuuteen.

En enää vain ihaile vahvoja naisia, vaan haastan heidän toimintansa kautta oman sekä myös ympärilläni olevien ajatusmaailman joustavuutta ja monipuolisuutta. Korostan naisten tekemää työtä kestävä kehityksen eteen, erityisesti siksi, koska naisten aseman parantaminen on yksi keskeisistä tavoitteista niin alhaisemman kehityksen valtioissa kuin teollistuneissa hyvinvointivaltioissa. Naisten on toimittava vahvoina, toivoa ja toimintaa ylläpitävinä roolimalleina, samaan aikaan kun he tekevät äärettömän tärkeää työtä muiden aktiivisten kansalaisten rinnalla.

Matkani aktiivisena kansalaisena on vasta alkumetreillään. Tästä se alkaa.

2. KLASSIKAN KIRPPUTORI

SUUNNITELMA

Projektin tarkoituksena on järjestää kirpputori Kuopion klassillisessa lukiossa 15.1.2020 klo. 14.20-16.00. Kirpputorille voivat ilmoittautua jokainen kuopiolainen lukiolainen joko myyjäksi tai asiakkaaksi ilmoittautumislomakkeen kautta, joka on tehty Google Forms -sovelluksella. Lisäksi on mahdollista lahjoittaa omia vaatteitaan projektin kautta Suomen Punaiselle Ristille.

Jotta projekti voidaan toteuttaa, täytyy ensin tapahtumalle hakea näkyvyyttä eri viestimien avulla: mainoslehdet, kuulutukset, Wilma-viestit, ro-tuokiot sekä sosiaalinen media. Muihin järjestelyihin kuuluu mm. lupa käyttää kouluravintolan tiloja iltapäivällä, joka haetaan sekä koulun rehtorilta että Servican työntekijöiltä.

Keskiviikkona 15.1. myyjät voivat tulla itse laittamaan tuotteensa näytille. Jokainen hinnoittelee tuotteensa itse: raha-, vaihto- tai antoperiaatteiden mukaisesti. Myyjää kohden varataan 1-2 pöytää tuotteiden sekä osallistujien määrän mukaan. Tuotteet ovat myyjän vastuulla koko tapahtuman ajan eikä tapahtuman järjestäjät osallistu tuotteiden välittämiseen. Päivän päätyttyä myyjä voi luovuttaa ehjät, hyväkuntoiset ja puhtaat vaatteensa projektin vastuuhenkilöille, jotka varmistavat vaatteiden siirtymisen SPR:lle. Jokainen myyjä saa itse pitää tuottonsa eikä heille tule kuluja tapahtumaan osallistumisesta.

TOTEUTUS

Projekti toteutettiin suunnitelman mukaisesti keskiviikkona 15.1.2020 Kuopion klassillisen lukion tiloissa. Myyjäksi oli lomakkeen kautta ilmoittautunut 15 opiskelijaa, joista 10 myyjää oli paikalla. Kävijöitä päivän aikana oli noin 30, mutta asiakkaiden määrä oli vähäinen. Tapahtuma lopetettiin jo klo. 15.30, koska asiakkaita ei enää ollut.

Myyjäksi oli ilmoittautunut mukaan Kuopion klassillisesta lukiosta, Lyseon lukiosta, Kallaveden lukiosta ja Kuopion taidelukio Lumitista. SPR:lle meneviä vaatteita kertyi noin kahdeksan muovikassillista, jotka pyritään toimittamaan Kuopio SPR:n toimipisteelle mahdollisimman pian.

PARANNUSKEINOT

Tapahtumaan osallistuneet myyjät toivoivat uutta mahdollisuutta kirpputorille sekä antoivat palautetta järjestelyistä sekä mainostamisesta.

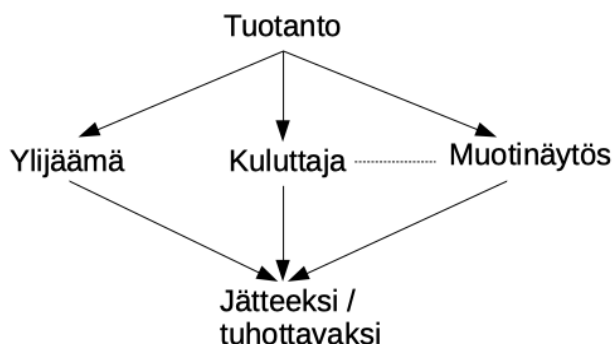
Tapahtuman näkyvyyttä olisi tullut korostaa sosiaalisessa mediassa mm. Instagramissa, Facebookissa, Snapchatissa sekä mahdollisesti TikTok -sovelluksessa. Mainoskuvan levittäminen olisi tuonut lisänäkyvyyttä tapahtumalle sekä houkutelut mukaan asiakkaita muista Kuopion lukioista ja mahdollisesti myös yläkouluista.

Parannusehdotuksia tuli myös sijainnin sekä ajankohdan suhteen. Kuopion klassillinen lukio on hieman syrjässä keskustan muista lukioista. Tätä voimisti myös kävijän kommentti, jossa hän viittasi päivän huonon sään vähentäneen mahdollisten asiakkaiden halukkuutta liikkua pois ydinkeskustasta. Mietitään mahdollisuutta järjestää lukiorajan ylittävä kirpputori, jossa tapahtuma järjestettäisiin yhteistyössä jonkin/joidenkin keskustan lukioiden kanssa. Ajankohdaksi ehdotettiin koko päivän kestäväää kirpputoria, jolloin väli- ja hyppytunneilla voisi käydä asiakkaina. Koulun jälkeen ajankohta on huono, koska monilla opiskelijoilla on harrastuksia, väsymystä tai muita menoja sovittuna.

VAIKUTTAMINEN

Projektin ydintarkoitus oli vaikuttaa tulevien sukupolvien kiinnostukseen vähentää pikamuodin ihannointia. Pikamuodiksi kutsutaan vaatetus- ja asusteteollisuuden nousutta haaraa, johon liittyvät tuotteiden halvat hinnat sekä nopea tavaran kierto.

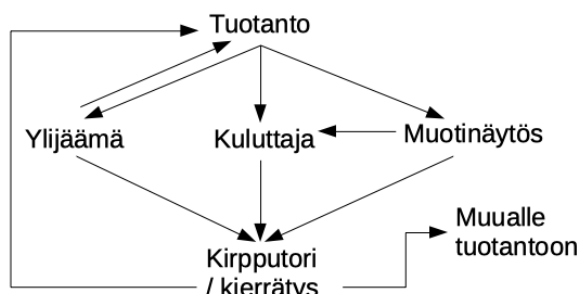
Tavaran kierrolla tarkoitetaan tässä kontekstissa kiertoa, jossa vaate siirtyy nopeasti tuotannosta kuluttajille ja siitä jätteeksi. Lisäksi maailmanlaajuisesti on noussut esille muotitalojen (esim. Burberry) ylijäämä vaatteiden tuhoaminen.

Pikamuodin vaatteiden kierto

Koska kierto on nopeaa eikä ylijäämää kierrätetä, syntyy päästöjä, joilla on suora vaikutus ilmastonmuutokseen. Kiertotalouteen erikoistuneen Ellen MacArthur-säätiön tekemässä tutkimuksessa vaateollisuuden hiilidioksidipäästöt ovat vuosittain 1,2 miljardia tonnia, mikä on enemmän kuin kansainvälinen lento- ja laivaliikenne yhteensä.

Pikamuodin ratkaisuksi haetaan kiertotalousmenetelmää. Kiertotalouden keskeinen ajatus on raaka-aineiden ja materiaalien pitkäaikainen käyttö, materiaalien arvon säilyminen sekä ympäristöhaittojen ja uhkien vähentäminen. Ydinvisio on, ettei jätteitä synny, koska ylijäämämateriaalit toimivat raaka-aineina toisaalla. Täten myös vaateollisuuden päästöjä saadaan alennettua.

Kiertotalouden vaatteiden kierto

UNFCCC:n (United Nations Framework Convention on Climate Change) tavoitteena on tuoda yhtiöitä yhteen tekemään ilmastotekoja saman rungon pohjalta. Suuret vaatevalmistajat, kuten Adidas, H&M ja Hugo Boss, allekirjoittivat sopimuksen (Fashion Industry Charter on Climate Action), jossa he sitoutuvat vastaamaan omasta osuudestaan ilmastonmuutoksen torjumisessa Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteiden mukaisesti: päästöjen vähentäminen 30 prosentilla vuoteen 2030 mennessä ja hiilineutraalius vuonna 2050.

Halpavaateollisuudessa vaatteiden tuotanto keskittyy maihin, joissa se on halvinta eli kehittyviin maihin, kuten Pakistaniin, Bangladeshiin ja Etiopiaan. 1990-luvulla kiihtynyt Kiina-ilmiö on jatkanut vallitsevana ilmiönä, mutta siirtänyt aluettaan halvempi tuotantoihin maihin, koska Kiinan talouskasvu on nostanut myös maan tuotantokustannuksia korkeammaksi kuin esim. Bangladeshin.

(Seuraavat luvut ja kuvat ovat peräisin [Sustainyourstyle](https://www.sustainyourstyle.org/) -sivustolta)

Äärimmäisen alhaiset tuotantokustannukset (Bangladesh ja Etiopia n. 30€/kk vrt. Kiina n. 200€/kk) merkitsevät, ettei työntekijöiden oikeuksia oteta huomioon, ja usein työolosuhteet voivat olla hyvinkin epäoikeudenmukaiset. Riskipitoisten aineiden käsittely ja suojaustoimien vähäisyys sekä pitkät työpäivät vaikuttavat työntekijöiden terveyteen. Vähäinen palkka ei riitä elättämään työntekijän perhettä, minkä voidaan katsoa myös lisäävän rikollisuutta.

Suurimmassa osassa maista, joissa vaatteita tuotetaan, käsittelemättömät toksiset jätevedet kaadetaan tehtailta suoraan vesistöihin. Toksiset aineet, kuten lyijy, elohopea ja arseeni ovat erittäin vahingollisia vesiekosysteemeille sekä vesistön läheisyydessä asuville ihmisille. Ajan myötä saasteet ulottuvat merelle, jolloin vaikutukset globalisoituvat. Myös joistain materiaaleista irtoavat mikromuovit ovat vesiekosysteemeille sekä niiden kautta ihmisille ja muillekin eliöille haitallisia. Lisäksi esim. puuvillan tuotantoon käytettävät lannoitteet saastuttavat etenkin pintavalumavesiä.

Noin 750 miljoonalla ihmisellä maailmassa eivät pääse käsiksi puhtaaseen veteen. 1kg puuvillaa vaatii jopa 20 000 litraa vettä tehokkaaseen kasvuun sekä noin yli 15°C lämpötilaa. Puuvillaa kasvatetaan jo valmiiksi kuivilla ja kuumilla alueilla, jolloin ympäristö kuivuu entisestään ja aiheuttaa joillain alueilla aavikoitumista (esim. Araljärvi, Kazakstan). Arvioiden mukaan n. 1,5 biljoonaa litraa puhdasta vettä kuluu vuosittain vaateteollisuudessa.

Yhdysvalloissa n. 15% vaatteista kierrätetään tai lahjoitetaan pois, ja loput (n. 10,5 miljoonaa tonnia vuodessa) heitetään kaatopaikoille. Länsimaisen perheen on laskettu heittävän vuosittain n. 30kg vaatteita pois. Keinotekoiset kuidut (polyesteri, nylon, akryyli) eivät ole biohajoavia, jonka vuoksi niiden maatumisen voi kestää jopa 200 vuotta.

Viskoosin ja keinosilkin tekemiseen tarvitaan selluloosaa. Ulkomailta tuoduissa vaatteissa selluloosa on peräisin sademetsäalueilta, joissa alkuperäiskasvusto on kaadettu tuotantokasvatuksen tieltä pois. Keskimäärin n. 70 miljoonaa puuta kaadetaan vuosittain vaateteollisuutta varten, joista noin 30% tulee uhanalaisista metsistä.

Vaateen elinkaaren aikana hiilidioksidipäästöjä syntyy valmistamisessa, tuotannossa ja kuljetuksessa. Suurimmassa osassa vaatteista on käytetty keinotekoisia kuituja, jotka ovat tehty fossiilisista polttoaineista. Fossiiliset polttoaineet, kuten kivihiili ja öljy, tiedetään vaikuttavan ilmakehän kasvihuonekaasupitoisuuteen, ja siten lämmittävän ilmastoamme. Suuri osa halpatuotetuista vaatteista on valmistettu maissa, joissa pääasiallisesti käytetään energianlähteenä uusiutumaton energiaa esim. kivihiiltä. Yhtä kiloa valmistunutta kangasta kohti syntyy noin 23 kg kasvihuonekaasuja.

GREENHOUSE GASES
EMISSIONS

Ellen MacArthur-säätiön tutkimuksen mukaan n. 500 miljardia US dollaria menetetään vuosittain käyttämättömien ja kierrättämättömien vaatteiden mukana. Pikamuotia vähentämällä on siis myös taloudellisia vaikutuksia.

Vaatteiden myynnin kasvu ja käyttökertojen väheneminen maailmassa 2000–2015

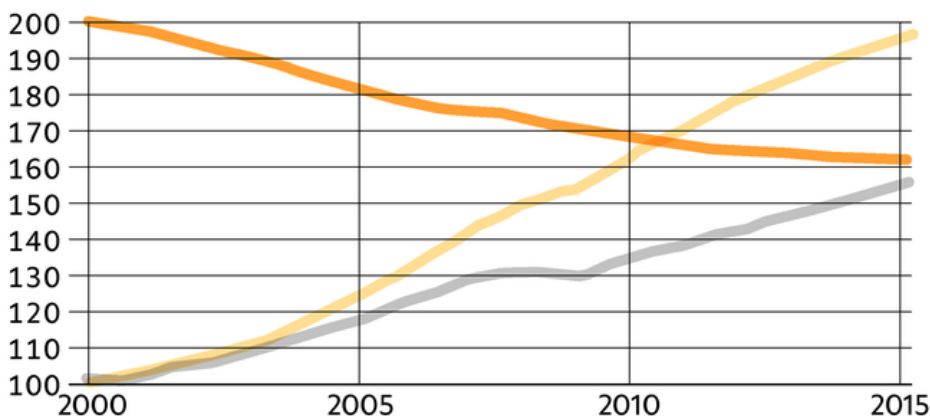
indeksi 100 = 2000

— maailman bruttokansantuote

— vaatteiden myynti

lukumäärä

— vaatteiden keskimääräiset käyttökerrat

Koonnut: MINTTU MIKKONEN / HS, grafiikka: IINES VIKIÖ / HS, lähde: Ellen MacArthur Foundation

Helsingin Sanomien kokoama suomennos Ellen MacArthur -säätiön laatimasta diagrammista osoittaa, että maailman bruttokansantuotteen noustessa myös vaatteiden myynti on kasvanut, mikä taas viittaa vaatteiden kysynnän sekä kulutuksen kasvuun. Vaatteiden myynti on kasvanut kymmenessä vuodessa lähes kaksinkertaiseksi. Sen sijaan vaatteiden keskimääräiset käyttökerrat olivat laskeneet vuoteen 2015 mennessä jopa 15% vuoteen 2000 verrattuna.

LISÄTIETOA KIERTOTALOUDESTA

Kiertotalouden keskeinen ajatus on raaka-aineiden ja materiaalien pitkäaikainen käyttö, materiaalien arvon säilyminen sekä ympäristöhaittojen ja uhkien vähentäminen. Ydinvisio on, ettei jätteitä synny, koska ylijäämämateriaalit toimivat raaka-aineina toisaalla.

Kolme valtavaa murrosta ovat toimineet kiertotalouden taustalla: luonnonvarojen niukkuus ja ilmastonmuutos, digitaalinen vallankumous sekä avoimuuden ja yhteistyön kasvu. Nämä ajankohtaiset murrot ovat lähes väistämättä kehittäneet ajatuksen kiertotaloudesta.

Luonnonvarojen niukkuus ja ilmastonmuutos ovat jatkuvasti esillä mediassa. Väestömäärä kasvaa, luonnonvarat vähenevät ja globaalin keskiluokan noustessa myös länsimaiset kulutustottumukset leviävät. Kestämätön kehitys laukaisi tarpeen löytää sopivat keinot tilanteen hallitsemiseksi ilman, että talous tai yhteiskunta kärsivät. Ratkaisuksi löytyi kiertotalous, joka säästää uusiutumattomia luonnonvaroja, lisää omavaraisuutta ja auttaa varautumaan raaka-aineiden niukkuuteen. Digitaalinen vallankumous on luonut reitin uusille mahdollisuuksille hyödyntää luonnonvaroja kestäväällä tavalla. Teknologian uudet luovat ratkaisut synnyttävät jokaiselle sektorille uusia bisnesmalleja, jotka mullistavat jokaisen liiketoiminnan osa-alueita. Lisäksi syntyy merkittäviä säästöjä energian ja materiaalin kulutuksessa, mikä helpottaa luonnonvarojen kestäväää käyttöä.

Yhteistyön lisääntyminen on tuonut uusia erilaisia sopimuksia mm. ympäristöön liittyviä, jotka edellyttävät yhteistyökumppaneiden molemminpuolista aktiivisuutta ja luottoa. Yritysten avoimuus ja yhteistyö tuo sujuvuutta isojen yritysten uusiutumiseen, jolloin myös pienemmät yritykset skaalaavat toimintaansa sen mukaan. Avoin tutkimus- ja kehitystyö, yhteistyötä korostavat liiketoimintamallit ja kilpailu kannustaa kokeilemaan kiertotalouden mallia.

OMA KOMMENTTI

3.1.2020.

Ihmiset ovat yhä tietoisempia globaaleista asioista, jonka seurauksena kulutustottumukset ovat muuttumassa. Yhä useampi haluaa selvittää ostamiensa tuotteiden alkuperän ja ainesosat tai materiaalit, joista tuote on valmistettu sekä tuotteen eettiset

näkökulmat. Yritykset, jotka haluavat menestyä markkinoilla, joutuvat väistämättä taipumaan kuluttajien tahdon mukaan. Tämä edellyttää avoimuutta ja palautumista kulutusarvoihin, joille kaksikymmentä vuotta sitten olisi naurettu talouskasvun huumassa.

Emme voi kuluttaa enää ajatuksella ”Ei haittaa, jos se menee rikki, ostetaan sitten uusi!” 1900-luvun loppuvuosikymmenillä syntyneiden ja 2000-luvulla syntyneiden välillä on suuri tottumuskynnys. Vuosituhannen vaihteessa häämötti loputtomalta tuntuva talouskasvu, joka vaikutti useiden perheiden kulutustottumuksiin: tarpeellisten asioiden lisäksi ostettiin viihdykkeitä, aputekniikkaa sekä mielihalun aiheuttamia heräteostoksia. Mitä enemmän krääsää ostettiin, sen paremmalta elämäntilanne itsestä tuntui.

2010-luvulla useiden alojen tutkijat alkoivat varoitella ilmastonmuutoksesta, luonnonvarojen niukkuudesta ja luonnonmonimuotoisuuden köyhtymisestä. Ihmisten parissa alkoi levitä hieman synkkänä vitsinä aluksi lähtenyt ”kuvittelisit Afrikan lapsia” - ajatus. Ihmisten havahtuessa siihen, ettei tavaramäärä välttämättä tuo onnellisuutta, jokin muuttui - jokin on muuttumassa.

Nuoret ovat palaamassa vanhoihin kulutustottumuksiin uudella twistillä. Harkitaan tarkasti, mitä ostetaan ja miksi ostetaan. Otetaan selvää tuotteen laadusta ja kestävydestä, jotta lempiasiat varmasti säilyisivät pitkään käytössä. Yhtäkkiä vanhusten touhuksi ajateltu sukkiensa parsiminen alkaakin yleistyä, mutta täyskäännös ei vielä ole tapahtunut.

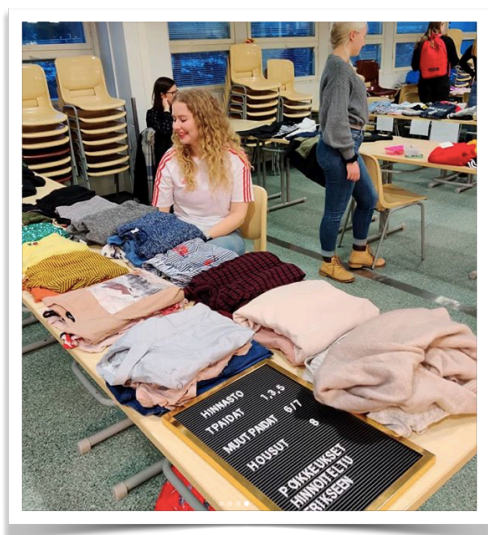
Kirpputorit ovat toimineet karkkina jokaisen pieneen sisällä olevaan materialistin sokerihampaan kolotukseen. Kun vaatteita ja tavaroita ei voida enää hyvällä omallatunnolla haalia H&M:ltä tai Primarkista, on kirpputorit keino olla samaan aikaan vastuullinen kuluttaja, vaikka haalisikin itselleen materiaa.

Vaikka ihmisten siirtyminen kirpputoreille on erittäin positiivinen muutos, on ajateltava pitkällä tähtäimellä. Materian haaliminen on jätettävä taakse, ja on oikeasti kysyttävä mummolta villasukkien parsimiseen ohjeita.

Lähteet:

- <https://ek.fi/syty-kiertotaloudesta/mika-ihmeen-kiertotalous/> [3.1.2020]
- <https://yle.fi/uutiset/3-10314343> [10.1.2020]
- https://www.ellenmacarthurfoundation.org/assets/downloads/publications/A-New-Textiles-Economy_Full-Report.pdf [27.1.2020]
- <https://unfccc.int/sites/default/files/resource/Industry%20Charter%20%20Fashion%20and%20Climate%20Action%20-%2022102018.pdf> [27.1.2020]
- <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006004950.html> [3.1.2020]
- <https://www.sustainyourstyle.org/old-environmental-impacts> [10.1.2020]
- <https://www.theatlantic.com/business/archive/2014/07/where-does-discarded-clothing-go/374613/> [27.1.2020]

KUVIA TAPAHTUMASTA:

3. KLASSIKAN KIERRÄTYS

SUUNNITELMA

Kuopion klassillisen lukion kierrätyksen toteutumisessa on havaittavissa puutteita. Aulasta, jossa suurin osa opiskelijoista viettää välituntejaan, löytyy vain yksi kierrätykseen tarkoitettu astia. Astiassa on kolme säiliötä, joihin voidaan eritellä lasi, metalli ja pahvi. Säiliöstä on ollut käyttöä, kun välipalaa lasi- tai metallipurkeista syöneet ovat tiedostaneet kierrätyksen mahdollisuuden. Pantillisten pullojen kierrätyksen mahdollistaa opiskelijakunnan hallitus, joka käyttää panttirahat toiminnassaan opiskelijoiden hyväksi.

Suurin osa välipalojen pakkausmateriaaleista on kuitenkin muovia, jonka kierrättämisen merkitys on vahvistunut. Opiskelijoilla ei ole selvää mahdollisuutta kierrättää koulupäivän aikana kertyneitä muovipakkauksiaan. Biojäteastia on ruokalassa ruokailun yhteydessä, mutta aulassa tai käytävillä biojäteastioita ei ole. Useat opiskelijat syövät evääksi hedelmiä, mutta yli jääneet kuoret päätyvät sekajätteeseen biojäteastian huonon saavutettavuuden vuoksi.

Tämänhetkisen yhden kierrätysastian toimivuudessa on havaittu ongelmia. Astiasta puuttuvat kannet, mikä voi saada mm. kierrätykseen perehtymättömät heittämään astiaan jätteitä, jotka eivät kuulu kyseiseen kierrätykseen. Kannellinen astia voisi pysäyttää yksilön miettimään, kuuluuko hänen roskansa tähän kyseiseen kierrätysastiaan. Tiedon lisäämisen vuoksi klassillisen lukion kierrätyspisteellä olisi kannattavaa olla selvät merkinnät, mitä kuhunkin astiaan saa laittaa.

TOTEUTUS

Kierrätyksen sujuvuutta Kuopion klassillisella lukiolla toteutettiin lisäämällä kierrätyspisteen valikoimaa. Aulaan Pulju -kioskin ja vessojen läheisyyteen pystytettiin monipuolinen kierrätyspiste, josta löytyvät paperin , kartongin, metallin , lasin ja muovin kierrätys sekä biojäte, energiajäte ja pullonkeräys.

Kunkin astian yläpuolella on juliste, joka ilmaisee selkeästi esimerkkien avulla, mitkä kierrätettävät astiaan kuuluvat ja mitkä eivät. Julisteet ovat sivustolta www.lassila-tikanoja.fi. Jokaisen astian kylkeen on asetettu julisteen kuvaa vastaava kuva, jotta visuaalisuuden avulla kierrättäminen olisi opiskelijoille selkeämpää ja sujuvampaa.

Kierrätyspisteen yläpuolella olevalla seinällä, entisellä ilmoitustaululla, on esiteltynä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (Agenda 2030). Kierrätysastiat ovat kannellisia, minkä oletetaan vähentävän opiskelijoiden kierrättämisessä tapahtuvia erehdyksiä.

Kierrätyspisteen yläpuolella olevalle seinälle on suunnitteilla kestävään kehitykseen kannustavia julisteita.

Entinen kolmen astian kierrätyspiste on siirretty lukion toisen kerroksen käytävälle, pääportaiden ja luokkien läheisyyteen. Sen avulla opiskelijoilla on mahdollisuus kierrättää myös tuntien alkujen läheisyydessä tai tuntien aikana. Myös välituntia toisessa kerroksessa viettäville astia on hyödyksi.

Pullonkeräyksen toiminta kuuluu opiskelijakunnan hallituksen toiminnan alaisuuteen. Molempien kierrätyspisteiden tyhjentämistä ja puhtautta ylläpitää koulun siivouksesta vastuussa olevan yrityksen työntekijät. Ensimmäisen kuukauden ajan toiminnassa ollut kierrätyspiste on pysynyt ulkoisesti siistinä eikä valituksia sen sujuvuudesta ole tullut yleiseen tietoon.

voimakkain. Yksinkertaistettuna, kun jäte kierrätetään, näitä kaatopaikkakaasuja ei pääse syntymään.

Jätelaji	Kierrätetystä materiaalista valmistettu tuote (suluissa korvattava tuote/materiaali)	Jätehuolto- ja kierrätysketjun tuottamat päästöt (kg CO ₂ ekv./t jätettä)	Vastaavan tuotteen valmistuksen päästöt neitseellisestä raaka-aineesta (kg CO ₂ ekv./t jätettä)	Päästösäästö (kg CO ₂ ekv./t jätettä)
Paperi	Sanomalehti (sanomalehti) ¹⁾	950	1330	380
Kartonki	Hylsykartonki (hylsykartonki) ¹⁾	60	70	10
Muovi	Muoviprofiili (kyllästetty puu) ¹⁾	70	140	70
	Viemäriputki (Muovinen viemäriputki) ²⁾	150	1900	1750
Lasi	Pakkauslasi (pakkauslasi) ¹⁾	460	600	140
	Lasivilla (lasivilla) ¹⁾	850	1110	260

Julia 2030-hankkeen kokoamia esimerkkejä kierrätyksellä saavutettavista kasvihuonekaasu päästösäästöistä.

”Neuvonnalla ja koulutuksella voidaan muokata ihmisten asenteita kierrätyksen ja uudelleenkäytön suhteen myönteisempään suuntaan ja siten edistää kestävämpien kulutustottumusten omaksumista.” (ilmasto-opas.fi) Tämä huomio on erityisen tärkeä kierrätyksen tehostamisen suhteen. Ei riitä, että vain uudistimme koulun kierrätyspisteen, jos yleinen suhtautuminen kierrättämiseen on välinpitämätön. Huomasimme Klassikan kestävä kehityksen tiimin järjestämässä uusien jäsenien houkuttelutapahtumassa, että saimme vahingossa kierrätyspisteelle tapahtuman ohella mainostusta. Opiskelijat joutuivat etsiytymään kierrätyspisteelle, koska tarjottavien vitamiinipommien pahvisille mukeille ei ollut valmiiksi jättepistettä heidän edessään. Neuvoimme siis opiskelijoille kierrättämisen yksinkertaisuuden.

Agenda 2030 tavoitteet 14 ja 15 sivuavat vahvasti tavoitetta 13. Sen lisäksi kyseessä on niin merenelävien kuin maanpäällisten eliöiden suojaaminen jätteen aiheuttamilta terveysvaurioilta. Erityisen suuren huomion on saanut ongelmajätteiden ja myrkyllisten aineiden ajautuminen maa- ja meriekosysteemeihin. Huolenaiheet voidaan kiteyttää

luonnon monimuotoisuuden häviämisen ja luonnonvarojen kestäväan käytön ongelmiin. Kierrättämisellä voidaan vähentää mm. muovien ja mikromuovien kertymistä eliöihin sekä niiden kautta ihmisiin. Tehokkaalla kierrättämisellä raaka-aineet saadaan uusiokäyttöön (kiertotalous), minkä myötä voidaan olla ratkaisemassa luonnonvarojen kestäväan käytön ongelmaa.

Lähteet:

- <https://ilmasto-opas.fi/fi/ilmastonmuutos/hillinta/-/artikkeli/8bde6ca5-7802-4c36-a4da-34086e9c5287/kierratys-ja-uusiokaytto.html> (7.12.2020)
- <https://www.ykliitto.fi/yk-teemat/kestava-kehitys/kestavan-kehityksen-tavoitteet> (7.12.2020)